

TURİZM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN KÜLTÜREL MİRAS TUTUMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*

Erkan GÜNEŞ**

Gürkan ALAGÖZ***

Öz

Bu çalışmada, turizm eğitimi alan öğrencilerin kültürel miras unsurlarına yönelik tutumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Erzincan Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nda 2016-2017 öğretim döneminde eğitim alan öğrencilerin kültürel miras unsurlarına yönelik tutumlarını ölçmek için Yeşilbursa (2011) tarafından geliştirilen Somut Kültürel Miras Tutum Ölçeği'nden yararlanılmıştır. Anket uygulaması 115 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda araştırmaya katılan öğrenciler, kültürel mirasın ilgi ve koruma boyutuna arkeolojik alan ve hafıza boyutlarına göre daha yüksek katılım ortalaması göstermişlerdir. Ayrıca, genel olarak öğrencilerin kültürel miras unsurlarına yönelik tutumlarının olumlu olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, kültürel miras tutumu, turizm öğrencileri.

*Bu çalışma 28 Eylül-1 Ekim 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilen Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırmaları Kongresinde sunulmuş ve kongre bildiri kitabında özet olarak basılmıştır.

**Dr. Öğretim Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Turizm ve Otelcilik MYO, egunes@erzincan.edu.tr

***Dr. Öğretim Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Turizm ve Otelcilik MYO, galagoz@erzincan.edu.tr

A RESEARCH ON THE ATTITUDES OF STUDENTS OF TOURISM TOWARD CULTURAL HERITAGE

Abstract

In this study, it is aimed to determine the attitudes of tourism students to the elements of cultural heritage. In this context, the Cultural Heritage Attitude Scale developed by Yeşilbursa (2011) was used to measure the students' attitudes towards cultural heritage elements in Tourism and Hotel Management Vocational School of Erzincan University in 2016-2017 academic year. The survey was conducted on 115 students. As a result of the findings, the students who participated in the research showed higher participation average for the interest and protection dimension of the cultural heritage than the archaeological area and memory dimensions. In addition, it can be said that the attitudes of the students towards the elements of cultural heritage are generally positive.

Keywords: *Cultural heritage, cultural heritage attitude, tourism students.*

1. GİRİŞ

Tarihçi Will Durant, “bir neslin mirasını yeniden kendisine mal edemediği toplumlarda uygarlığın aniden öldüğü, uygarlığın eğitimle yaşamaya devam edebileceği, mevcut bilgi ve tekniklerin yeni nesillere aktarılmayıp, her neslin her şeyi yeniden keşfetmeye kalkması halinde hiçbir gelişmenin olamayacağını açık olduğunu” (Akay, 2006: 41) ifade etmektedir. Günümüzde, insanların beslenme, barınma ve sağlık ihtiyaçları kadar; tarihi, bilimsel, kültürel, sosyal vb. gereksinimleri de bulunmaktadır. Bu ihtiyaçları oluşturan öğeler mimari yapılar, sözlü ve yazılı folklor ve geleneksel sanat eserleridir. Bu değerlerin tamamı kısaca “kültürel miras” olarak ifade edilir. Kültürel miras, kitleseldir, yaşamdan beslenir yaşar ve yaşamı besler. İnsanlarla beraber gelişen ve insanları da geliştiren bu öğeler insanoğlunun gelişiminin belgesidir (Şahin ve Güner, 2006).

İnsanlar kültür varlıklarına izinsiz define arama, kaçak kazı gibi bilinçli veya ekin ekme, toprak çekmek gibi bilinçsiz olarak zarar verebilmektedirler. Kültürel

varlıkların korunması ancak halkın bilinçli olması ile mümkündür (Karpuz, 1990:405). İnsanlık tarihinin korunması anlamına da gelen kültürün korunması (Akay, 2006: 41) yalnızca yazılı ve yaptırımı olan anlaşmalarla mümkün değildir. Kültürel mirası korunması yaşamı korumak kadar önemli ve kaçınılmazdır. Korumanın en sürdürülebilir yolu insanların kültürel mirası sahiplenmesi ile mümkündür (Şahin ve Güner, 2006). Kültür varlıklarının sürdürülebilirliğini sağlamanın en önemli yollarından birisi de bu konudaki duyarlılığın ve farkındalığın belirlenmesidir. Bu duyarlılık ve farkındalığın düzeyi doğrultusunda çalışmalar yapılması gerekmektedir. Eğer kültürel varlıklara ilişkin farkındalık düzeyi düşük ise halka bu varlıkların değeri, geçmişin ve günümüzün önemli bir parçası olduğu ve koruma gerekçeleri anlatılmalıdır.

Bu çalışma kültürel miras unsurunun korunmasında insan faktörünün çok önemli olduğu düşüncesi ve kültürel miras bilincine sahip bireylerin bu unsurları daha iyi koruyabileceği (Yeşilbursa, 2011) ve kültürel miras - turizm ilişkisinden hareketle turizm eğitimi alan öğrencilerin kültürel miras unsurlarına yönelik tutumlarını tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Kültür, TDK tarafından “tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin” veya “bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü” şeklinde tanımlanmıştır (TDK, 2017). Avcıkurt (2007: 132) kültürü: “kuşaklar boyunca toplumların edindiği yaşam bilgisinin birikmesiyle ortaya çıkan ve aynı zamanda bu yaşantının süre gitmesine yardımcı olan bir ürün” olarak tanımlamıştır. Ayrıca kültürün değişik norm, kurum ve bireysel davranış şekillerinin bir araya gelmesiyle oluştuğunu ve kültürün toplum içerisinde yaşayan bireylerin hayat tarzlarını, değer yargılarını ve çeşitli eğilimlerini şekillendiren bir öge olduğuna vurgu yapmıştır. Richards' a göre

(1996: 265) süreç olarak kültür; belirli bir toplumsal grupta yer alan davranış kuralları olarak gören antropoloji ve sosyolojiden türetilen bir yaklaşımdır.

Geniş anlamıyla “miras” kalıtım kelimesiyle ilişkilendirilerek, bir nesilden diğerine aktarılan herhangi bir şey olarak ifade edilmektedir. Geçmişten gelen tarihi değerlerin taşıyıcısı rolünden dolayı, miras bir toplumun kültür geleneğinin bir parçasıdır (Nuryanti, 1996: 249). Çok geniş bir kavram olan mirasın sınıflandırılmasında kalıtsal değer taşıyan sosyal faaliyetler, din, dil, giyim, mutfak, gelenek, sanat eserleri, müzik, dans, folklor, arkeolojik ve tarihi yapılar sosyo-kültürel miras olarak, yer şekilleri, su kütleleri, flora ve fauna, toprak doğal miras olarak değerlendirilir (Doğaner, 2003: 1). UNESCO (2001) kültürel mirası, “kuşaktan kuşağa aktarılan, tüm kültürlerle ve insanlığa ait sanatsal ya da sembolik, maddesel simgeleri ifade etmektedir” şeklinde tanımlamıştır (Öztemiz, 2016: 10).

Kültürel miras bir toplumun bireylerine ortak geçmişlerini aktaran, dayanışma ve birliktelik duygularını güçlendiren, tarih boyunca biriken deneyim ve geleneklerin devamını sağlarken geleceğin doğru kurulmasını sağlayan bir olgudur. Kültürel miras kavramı dinamik ve çağa göre şekillenebilir. Bir toplumun geçmişi ile ilgili, topluma kimlik kazandıran, hayati süreklilikle beraber bugüne ulaşan yerel ve evrensel değer özelliği gösteren somut ve soyut olan varlıklar şeklinde tanımlanmaktadır (İSMEP, 2014: 11-12). Kültürel varlıklar insan tarafından yapılmış şekil, fonksiyon ve sanat bakımından değer taşıyan nesnelere dir. Bu varlıklar bir topluma ait yaşayan ve sürekliliği olan belge niteliğindedir (Karpuz, 1990: 405).

Ülkemiz kültürel miras çeşitliliği olarak zengin bir potansiyele sahiptir. Ancak kültür turizminden anlaşılan en çok somut olan unsurlardır. Somut olan kültürel değerler arasında gösterilen ören yerleri, hanlar, saraylar, antik yerleşim yerleri

gibi Anadolu topraklarında yaşamış farklı medeniyetlere ait varlıklar kültür turizmi manasında daha çok ele alınmaktadır (Türker ve Çelik, 2012: 93).

1972 tarihli Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi'nde koruma altına alınması gereken kültür mirasının kültürel ve doğal miras olarak iki başlık altında incelenmektedir. Bu sözleşmede “anıtlar, yapı toplulukları ve sitler” kültürel miras başlığı altında, fiziksel ve biyolojik oluşumlardan veya bu tür oluşum topluluklarından oluşan doğal anıtlar, jeolojik fizyografik oluşumlar, hayvan ve bitki türlerinin yetiştiği alan ve doğal siteler, ‘doğal miras’ başlığı altında yer almaktadır (Basat, 2013: 62). Kültürel miras unsurları aşağıdaki kategorilerden bir veya daha fazlasını birleştirir. Tablo 1’de miras unsurlarının dağılımları verilmiştir.

Tablo 1. Kültürel Mirasın Sınıflandırılması

KÜLTÜREL MİRAS		DOĞAL MİRAS
SOMUT KÜLTÜREL MİRAS		SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS
Taşınmaz Kültürel Miras	Taşınır Kültürel Miras	SOMUT & TAŞINMAZ
<ul style="list-style-type: none"> • Mimari yapılar • Anıtlar • Arkeolojik alanlar • Tarihi şehirler • Bina grupları • Kültürel peyzajlar • Tarihi park ve bahçeler • Botanik bahçeleri • Endüstriyel arkeoloji 	<ul style="list-style-type: none"> • Müze koleksiyonları • Kütüphane eserleri • Arşivler 	<ul style="list-style-type: none"> • Müzik • Dans • Edebiyat • Tiyatro • Sözlü gelenekler • Geleneksel gösteriler • Sosyal uygulamalar • El sanatları • Seremoniler
		<ul style="list-style-type: none"> • Ekolojik ilgi uyandıran doğal veya deniz parkları. • Jeolojik ve fiziksel oluşumlar. • Olağanüstü doğal güzellikler.

Kaynak: Aslan, Z. & Ardemagni, M. (2006: 9).

Kültürel miras neden önemlidir ve insanlar neden kültürel miras ile ilgilenmelidirler? sorusuna çeşitli cevaplar verilebilir. Aslan ve Ardemagni (2006: 9-10) kültürel mirasın benzersiz ve değiştirilemez olduğunu, insan hayatına anlam veren ve katkıda bulunan çeşitli mesaj ve değerler taşıdığını, bir sosyal grubun kimliğini temsil ettiğini, insanların çeşitliliğini anlamak, barış ve karşılıklı anlayışa dönük politika geliştiren bir araç ve son olarak ekonomik bir kalkınma kaynağı olduğu için korunması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Kültürel mirasın nasıl algılandığıyla ilgili çok çeşitli gruplar üzerinde çok fazla çalışma yapılmıştır. Akkuş, Karaca ve Polat (2015) Sivas'ın kültürel mirasına yönelik farkındalığı ve deneyimi konusunda Cumhuriyet Üniversitesi öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışma sonucunda Sivas'lı olan, üst sınıflarda okuyan ve turizm bölümünde eğitim gören öğrencilerin diğer öğrencilere göre Sivas'ın kültürel mirası hakkında bilgi ve deneyim sahibi olmalarına karşın şehrin mirasını biraz bildikleri ve çok deneyimli olmadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Ay ve Fidan (2013: 1135) öğretmen adaylarının kültürel miras kavramına yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla belirledikleri çalışma sonucunda öğretmen adayları; kültürel mirasın toplum için en değerli ve vazgeçilmez bir unsur olduğunu ve korunması gerektiğini, kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında sorumluluklarını bildiklerini belirtmişlerdir. Yine benzer bir çalışmada Gürgil (2017: 524) öğretmen adaylarının metaforlar aracılığıyla halk kültürü algılarını ölçmüştür. Bu çalışma neticesinde de halk kültürünün en değerli ve vazgeçilmez, bilgilendirici ve yönlendirici bir unsur olduğu ön plana çıkmıştır. Bakri, Ibrahim, Ahmad ve Zaman (2015) Kuala Lumpur'daki miras binalarının kültürel öneminin kamu tarafından nasıl algılandığına yönelik yaptıkları çalışmada halkın ve uzmanların görüşlerinin benzer olduğu ve sürdürülebilir uygulamaların mirasın korunmasına katkı sağlayacağı sonucuna ulaşmışlardır.

Yılmaz, Şahbudak, Akkuş ve Işkın (2017: 86) Cumhuriyet Üniversitesi öğrencileriyle kültürel miras farkındalığı üzerine yaptıkları çalışmada öğrencilerin Sivas Kültürel mirasına ilişkin farkındalıklarının düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Somut olmayan kültürel miras farkındalığının en düşük olduğu kısım olmuştur. Vatan ve Zengin'in (2015: 636) Söğüt ilçesinde yaşayan halkın kültürel miras ve turizme bakış açısını değerlendirdikleri çalışma sonucunda yerel halkın kültürel miras farkındalığına sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bamert, Ströbele ve Buchecker (2016) yerel halkın eski çiftlik evleri ve alanlarının gelecekteki kullanımına ilişkin algılarını ve bu algıların altında yatan faktörleri incelemişler ve kültürel mirasın korunmasına ilişkin algılarının bölgesel sosyo-kültürel ve ekonomik etmenlerden etkilendiğini ve ekonominin değişken olduğu bölgelerde yerel halkın kültürel mirası temsil eden bir yapının korunması ve muhafaza edilmesini istedikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Akkaya (2017: 226) Nazilli ilçesinde kültürel ve tarihi değerlere ilişkin 8. Sınıf öğrencilerinin görüş ve bilgilerini incelediği çalışmada öğrencilerin kültürel ve tarihi değerlere olumlu baktıkları ve bu değerlere ilişkin genel bilgi düzeyini ölçen soruların neredeyse yarısına doğru cevap verdikleri sonucu çıkmıştır. Dinç, Erdil ve Keçe (2011: 267) Uşak Üniversitesi öğrencilerinin tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ili ve farkındalıklarının düzeylerinin belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada Uşak'taki tarihi ve kültürel esere öğrencilerin ilgilerinin olduğu ancak bu eserler hakkında yeterli bilgi ve farkındalıkları olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Demirbulat, Saatçi ve Avcıokurt (2015:81) Bursa'nın somut kültürel varlıklarına yönelik öğrencilerin algılarını ölçmeye çalıştıkları çalışma sonucunda öğrencilerin kültürel değerlerin korunması ve yaşatılması gerektiğini, bu değerlerin öğrenciler tarafından da bilinmesinin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Keçe (2015:131) Ankara'nın tarihi ve kültürel turizm değerlerine yönelik sosyal bilgiler öğretmen

adaylarının ilgi ve farkındalıklarına ilişkin yaptığı çalışma sonucunda öğretmen adaylarının tarihi ve kültürel turizm unsurlarına yönelik yeterli seviyede bilgi sahibi olmadıkları ortaya çıkmıştır. Gögebakan (2011) İlköğretim 7. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin kültür varlıklarını tanıma ve sahip çıkmaya yönelik başarı düzeyi ve tutumlarını tespit etmeyi amaçladığı çalışmasında kültür varlıklarının tanınması ve koruma bilincinin oluşmasında ders kitaplarının uygulanabilirliğini ve güvenilirliğini ölçmüş ve bu kapsamda bir tutum ölçeği geliştirmiştir. Ismail ve Nadarajah (2016) Johor Bahru'yu ziyaret eden genç turistlerin kentte yer alan miras binaları algılarını inceledikleri çalışmada gençlerin miras alanlarından daha çok aktivitelerle ilgilendikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Bu çalışmalara ilave olarak üniversite öğrencilerinin kültürel turizm değerleri farkındalıklarını ölçen Ablak, Dikmenli ve Çetin (2014), ilköğretim öğrencilerinin tarihi çevre bilgilerini inceleyen Alkış ve Oğuzoğlu (2005), Cumalıkızık köyünde kültürel miras ve turizm algısını ölçen Çetin (2010), Sinop'a ait kültürel eserler ile ilgili Sinop Üniversitesi öğretmen adaylarının ilgi ve farkındalık düzeylerini ölçen Aktın, Karakuş ve Sağlam (2013) ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin kültürel mekanlara ve eserlere olan ilgi ve farkındalıklarını inceleyen Arslan ve Büyük (2014) bu alanda yapılan diğer çalışmalardandır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Her kültürel miras değerlidir ve bu değer farklı kesimlerce farklı şekilde algılanabilir. Günümüzde mirasın değerlendirilmesi sadece uzmanlara değil her kesime bağımlıdır (Bakri vd., 2015). Bu araştırma turizm eğitimi alan öğrencilerin kültürel miras unsurlarına yönelik tutumlarını ve demografik özelliklerine göre

farklılıklarını tespit etmeyi, elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Araştırma kültürel miras unsurunun korunmasında insan faktörünün çok önemli olduğu düşüncesi ve kültürel miras bilincine sahip bireylerin bu unsurları daha iyi koruyabileceği (Yeşilbursa, 2011) görüşünden hareketle önem arz etmektedir. Bununla birlikte literatüre sağlayacağı katkı bakımından da önemli olduğu ifade edilebilir.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Erzincan Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. 2016-2017 eğitim-öğretim yılında kayıtlı öğrenci sayısı 160'dır. Ancak kayıt yaptıran her öğrencinin okula devam etmemesi ve anket uygulamasının yapıldığı dönemlerde her öğrencinin okulda bulunmaması gibi nedenler ile örneklem seçimine gidilmiştir. Olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi ile % 5 hata payı dikkate alınarak örneklem 113 olarak (Ural ve Kılıç, 2005: 43) tespit edilmiştir. Bu bilgilerden hareketle anket uygulaması gerçekleştirilmiş ve kullanılabilir 115 anket üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Öğrencilerin kültürel miras unsurlarına yönelik tutumlarını ölçmek için Yeşilbursa (2011) tarafından geliştirilen Somut Kültürel Miras Tutum Ölçeği'nden yararlanılmıştır. Anket uygulaması 15-20 Mayıs 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anket formu iki kısımdan oluşmakta olup ilk kısım öğrencilerin demografik bilgilerine yönelik dört sorulardan oluşmaktadır. Anketin ikinci kısmı ise kültürel miras alanlarına yönelik 18 ifadeden oluşmakta olup bu

ifadeler 1=Hiç katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum ve 5=Tamamen Katılıyorum şeklinde 5'li likert ile derecelendirilmiştir. Anketin genel güvenilirlik testi sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı ,936 olarak bulunmuştur. Bu katsayı değeri $0.80 \leq \alpha < 1.00$ aralığında olduğundan ölçek yüksek derecede güvenilirdir (Kayış, 2010:405).

Araştırmada tanımlayıcı istatistiki analizler, güvenilirlik analizi, faktör analizi ve hipotezlere ilişkin ise t-testi ve tek yönlü varyans analizi (Anova) yapılmıştır. Araştırma kapsamında öğrencilerin kültürel miras unsurlarına yönelik tutumları ile ilişkili hipotezler geliştirilmiştir.

H₁:Öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumları cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.

H₂:Öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumları yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

H₃:Öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumları programlarına göre farklılık göstermektedir.

H₄:Öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumları sınıflarına göre farklılık göstermektedir.

H₅:Öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumları tarihi alanları ziyaret sayılarına göre farklılık göstermektedir.

3. BULGULAR ve YORUMLAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri, ölçeğe ait faktör analizi, boyut ve ifadelerin ait aritmetik ortalamaları ve ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri doğrultusunda oluşturulan hipotez

sonuçlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2’ye göre öğrencilerin %52,2’si erkek %47,8’i kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Yaş aralığında ise öğrencilerin % 49,6’sı 18-20, %34,8’inin 21-23 ve % 15,7’sinin ise 24-26 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %50,4’ünü Aşçılık programı öğrencileri oluştururken Turizm ve Seyahat Hizmetleri programı öğrencileri %28,7’sini, Turizm ve Otel İşletmeciliği programı öğrencileri ise %20,9’unu oluşturmaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Cinsiyet	n	%
Kadın	60	47,8
Erkek	55	52,2
Yaş	n	%
18-20	57	49,6
21-23	40	34,8
24-26	18	15,7
Program	n	%
Turizm ve Otel İşletmeciliği	24	20,9
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	33	28,7
Aşçılık	58	50,4
Öğrenim Görülen Sınıf	n	%
1.Sınıf Öğrencisi	64	55,7
2. Sınıf Öğrencisi	51	44,3
Tarihi Alanlara Ziyaret Sayısı	n	%
1	15	13
2-5	43	37,4
6-10	23	20
11 ve üzeri	34	29,6
Toplam	115	100,0

Öğrencilerin yarısından fazlasının %55,7’si ikinci sınıf öğrencileri olduğu görülürken, birinci sınıf öğrenci oranı ise %44,3’tür. Araştırmaya katılan

öğrencilere yöneltilen “daha önce tarihi alanlara kaç defa ziyaret gerçekleştirdiniz?” sorusuna öğrencilerin %37,4’ü 2-5 kez aralığında, %29,6’sı 11 kez ve üzerinde, %20’si 6-10 kez aralığında ve %13’ü ise yalnızca bir kez ziyaret gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 3’te araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel miras unsurları tutumlarına yönelik aritmetik ortalamalara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrenciler “Tarihi mezarlıkların ve şehitliklerin bakımlı olması önemlidir” ifadesine ($\bar{x}=4,41$) ile en yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir. Diğer bir ifade olan “Tarihi binalar yıkılarak yerine modern binalar yapılmamalıdır” ($\bar{x}=4,37$) aritmetik ortalama ile öğrencilerin en yüksek katılım gösterdikleri diğer ifadedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Kültürel Miras Unsurlarına Yönelik Tutumları

Kültürel Mirasa Yönelik İfadeler	$\bar{x}$	S.S.
Tarihi mezarlıkların ve şehitliklerin bakımlı olması önemlidir.	4,41	1,15
Tarihi binalar yıkılarak yerine modern binalar yapılmamalıdır.	4,37	1,18
Tarihi bir sokakta gezinmekten hoşlanırım.	4,29	1,11
Antik kentlerin korunması önemlidir.	4,28	1,07
Tarihi kentlerin korunması önemlidir.	4,28	1,19
Gençliklerindeki yaşam hakkında konuşan yaşlıları dinlemeyi isterim.	4,26	1,09
Arkeolojik kazıların yapılması gerektiğini düşünüyorum.	4,24	1,08
Tarihi savaş alanlarının korunması önemlidir.	4,23	1,14
Daha önce görmediğim bir yere gittiğimde tarihi binaları görmek isterim.	4,23	1,23
Tarihi anıtlar bir toplumun sanatsal başarısının göstergeleridir.	4,17	1,15
Tarihi savaş alanları tarım arazilerine dönüştürülmemelidir.	4,09	1,35
Yaşadığım şehrin tarihi ile ilgili eski fotoğrafların korunmasına yardım etmek isterim.	4,05	1,13
Arkeolojik alanların tarihi bir belge olduğunu düşünüyorum.	4,03	1,22
Tarihi eşyaların ve nesnelerin sergilendiği müzelere gitmek eğlencelidir.	4,03	1,20
Arkeologların yaptığı kazılar bende merak uyandırır.	4,02	1,21
Geçmiş hakkında bilgi verdiğinden eski fotoğraflar önemlidir.	3,96	1,10

Arkeolojik alanların tüm dünya insanların ortak hazinesi olduğunu düşünüyorum.	3,82	1,33
Yaşadığım şehirle ilgili eski kültür yaşatılmalıdır.	3,76	1,17

Araştırmaya katılan öğrencilerin en düşük katılım düzeyi gösterdikleri üç ifade ise sırasıyla “Geçmiş hakkında bilgi verdiğinden eski fotoğraflar önemlidir” ($\bar{x}=3,96$), “Arkeolojik alanların tüm dünya insanların ortak hazinesi olduğunu düşünüyorum” ($\bar{x}=3,82$) ve “Yaşadığım şehirle ilgili eski kültür yaşatılmalıdır” ($\bar{x}=3,76$) ifadeleridir.

Ölçekte yer alan ifadelere, öncelikle güvenilirlik testi uygulanmış ve test sonucunda verilerin genel Cronbach Alpha değeri 0,936 olarak saptanmıştır. Ölçeğin faktör analizine uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi ile açıklanabilir (Kalaycı, 2010: 321). KMO ve Barlett’s testi sonuçlarına göre ölçeğin KMO değeri ,913 olarak bulunmuştur. Bu sonuç ölçeğin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir (Kozak, 2016: 150). Faktör analizi incelendiğinde (Tablo 4) birinci faktör toplam varyansın %34,684’ünü, ikinci faktör %17,043’ünü ve üçüncü faktör ise %13,315’ini açıklamaktadır. Üç faktörün toplam varyansın %65,042’sini açıkladığı görülmektedir. Faktörlerin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları ise birinci faktör 0,923 ikinci faktör 0,728 ve üçüncü faktör 0,588 olarak hesaplanmıştır. Tablo 4 incelendiğinde değişkenlerin hafıza, ilgi ve koruma ve arkeolojik alanlar ile ilgili unsurlardan oluştuğu görülmektedir. İlk faktör 8 ifadeden oluşmakta ve tarihi, eski yapı ve nesnelere koruma ve ilgiyle ilgili olduğundan bu faktör “ilgi ve koruma” olarak isimlendirilmiştir. İkinci faktör üç ifadeden oluşmakta ve ifadeler arkeolojik alanlara duyulan ilgi ile ilişkili olduğu için bu faktör “arkeolojik alan” olarak isimlendirilmiştir. Üçüncü faktör ise tarihi alanların kalıcılığına yönelik ifadelerden oluşmakta ve bu faktör de dolayısıyla “hafıza” olarak isimlendirilmiştir.

Tablo 4. Faktör Analizi

İFADELER	BOYUTLAR		
	1	2	3
Antik kentlerin korunması önemlidir.	,803		
Tarihi kentlerin korunması önemlidir.	,799		
Daha önce görmediğim bir yere gittiğimde tarihi binaları görmek isterim.	,787		
Tarihi mezarlıkların ve şehitliklerin bakımlı olması önemlidir.	,743		
Tarihi eşyaların ve nesnelerin sergilendiği müzelere gitmek eğlencelidir.	,730		
Gençliklerindeki yaşam hakkında konuşan yaşlıları dinlemeyi isterim.	,720		
Geçmiş hakkında bilgi verdiğinden eski fotoğraflar önemlidir.	,715		
Tarihi savaş alanlarının korunması gerektiğini düşünüyorum.	,553		
Arkeolojik alanların tüm dünya insanların ortak hazinesi olduğunu düşünüyorum.		,817	
Arkeolojik alanların tarihi bir belge olduğunu düşünüyorum.		,688	
Arkeolojik kazıların yapılması gerektiğini düşünüyorum.		,518	
Tarihi savaş alanları tarım arazilerine dönüştürülmemelidir.			,687
Tarihi binalar yıkılarak yerine modern binalar yapılmamalıdır.			,680
Yaşadığım şehirle ilgili eski kültür yaşatılmalıdır.			,670
Faktörlerin Cronbach Alfası	,923	,728	,588
Faktörlerin Toplam Özdeğerleri	6,870	1,220	1,016
Faktörlerin Varyansı Açıklama Oranları	34,684	17,043	13,315
Toplam Açıklanan Varyans Oranı	65,042		
Genel Cronbach Alfa	,915		

Herhangi bir faktör altında girmeyen ve faktör yükü 0,40'ın altında olan "Tarihi bir sokakta gezinmekten hoşlanırım", "Tarihi anıtlar bir toplumun sanatsal başarısının göstergeleridir", "Yaşadığım şehrin tarihi ile ilgili eski fotoğrafların

korunmasına yardım etmek isterim” ve “Arkeologların yaptığı kazılar bende merak uyandırır” ifadeler ise kapsam dışında tutulmuştur.

Tablo 5’te faktörlere ve genel aritmetik ortalamaya ilişkin bilgiler yer almaktadır. Ölçeğe ilişkin genel katılım düzeyi ($\bar{x}$ = 4,14) olarak görülmektedir. Somut kültürel miras boyutları aritmetik ortalamalarına bakıldığında İlgi ve Koruma boyutu ($\bar{x}$ = 4,21) ortalama ile genel ortalama üzerinde yer almaktadır. Hafıza boyutu ve Arkeolojik Alan boyutu ise genel ortalamanın altında yer almıştır. Bu bulgular araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel miras unsurlarına yönelik ilgi ve koruma tutumlarının genel tutumlarından yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 5. Kültürel Miras Boyutları

BOYUTLAR	$\bar{x}$	S.S
İlgi ve Koruma	4,21	0,92
Hafıza	4,07	0,91
Arkeolojik Alan	4,03	0,98
Genel	4,14	0,81

Tablo 6’da araştırma hipotezlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin somut kültürel miras unsurlarına yönelik tutumlarının demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla yapılan analizler sonucunda; cinsiyet, yaş, öğrenim görülen sınıf ve ziyaret sayısına göre herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Tablo 6. Hipotez Testleri

DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER		HAFIZA		ARKEOLOJİ		İLGİ VE KORUMA		HİPOTEZ
Cinsiyet	n	$\bar{x}$	S.S.	$\bar{x}$	S.S.	$\bar{x}$	S.S.	RED
Kadın	60	3,98	1,02	3,93	1,08	4,04	1,07	
Erkek	55	4,16	0,80	4,13	0,88	4,36	0,73	
t-testi	p=	,294		,274		,62		
Yaş	n	$\bar{x}$	S.S.	$\bar{x}$	S.S.	$\bar{x}$	S.S.	RED
18-20	57	4,19	0,84	4,14	0,77	4,30	0,69	
21-23	40	3,93	1,03	4,03	1,12	4,23	1,03	
24-26	18	3,98	0,86	3,70	1,19	3,86	1,23	
Anova	p=	,354		,258		,204		
Program	n	$\bar{x}$	S.S.	$\bar{x}$	S.S.	$\bar{x}$	S.S.	KABUL
Turizm ve Otel İşletmeciliği	24	3,99	0,93	3,83	1,14	3,90	1,16	
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	33	3,91	1,15	3,95	1,15	3,96	1,19	
Aşçılık	58	4,20	0,74	4,16	0,78	4,48	0,46	
Anova	p=	,317		,331		,006*		
Öğrenim Görülen Sınıf	n	$\bar{x}$	S.S.	$\bar{x}$	S.S.	$\bar{x}$	S.S.	RED
1.Sınıf Öğrencisi	64	4,08	0,91	3,96	1,03	4,13	0,94	
2. Sınıf Öğrencisi	51	4,06	0,93	4,12	0,92	4,31	0,90	
t-testi	p=	,911		,404		,301		
Tarihi Alanlara Ziyaret Sayısı	n	$\bar{x}$	S.S.	$\bar{x}$	S.S.	$\bar{x}$	S.S.	RED
1	15	3,84	0,78	3,80	1,08	4,13	1,03	
2-5	43	4,03	0,99	4,03	1,00	4,16	0,88	
6-10	23	4,10	0,90	3,96	0,83	4,23	0,83	
11 ve üzeri	34	4,20	0,90	4,19	1,01	4,29	1,01	
Anova	p=	,650		,615		,925		

Bu sonuçlar doğrultusunda H_1 :*Öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumları cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir*, H_2 :*Öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumları yaşlarına göre farklılık göstermektedir*, H_4 :*Öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumları sınıflarına göre farklılık göstermektedir* ve H_5 :*Öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumları tarihi alanları ziyaret sayılarına göre farklılık göstermektedir* hipotezleri reddedilmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri programlarına göre ise yapılan varyans analizi (Anova) sonucunda ($p=0,006$) anlamlı farklılık görülmüştür.

Tablo 7. Çoklu Karşılaştırma Testi

Bağımlı Değişken			Fark Ortalaması	Standart Hata
İLGİ VE KORUMA	TOİ	TSH	-.06629	.23844
		AŞÇ	-,58261*	.21572
	TSH	TOİ	.06629	.23844
		AŞÇ	-,51633*	.19380
	AŞÇ	TOİ	,58261*	.21572
		TSH	,51633*	.19380

Ortaya çıkan farkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak amacıyla yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Bonferroni testi sonucunda “İlgi ve Koruma” boyutunda Aşçılık programında öğrenim gören öğrenciler ile Turizm ve Otel İşletmeciliği ve Turizm ve Seyahat Hizmetleri programı öğrencileri arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir (Tablo 7). Dolayısıyla H_3 : *Öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumları programlarına göre farklılık göstermektedir* hipotezi kabul edilmiştir. Bu bilgiden hareketler Aşçılık programı öğrencilerinin diğer iki program öğrencilerinden kültürel miras unsurlarına daha fazla ilgi gösterdikleri ve daha korumacı oldukları söylenebilir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmanın öznesinde turizm eğitimi alan öğrenciler bulunmaktadır. Dolayısıyla bu araştırmadan elde edilen sonuçlar Erzincan Üniversitesi Turizm ve Otelcilik MYO'da eğitim alan ve bu araştırmanın örneklemeine dâhil olan katılımcıların görüşlerini oluşturmaktadır.

Turizm eğitimi alan öğrencilerin somut kültürel mirasa yönelik tutumlarını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre; araştırmaya katılan öğrencilerin % 87'si daha önce tarihi bir alanı 1'den çok kez ziyaret ettiklerini bildirmişlerdir. Bu durum araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel miras unsurlarına yönelik ziyaret bilincinin olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrenciler kültürel miras ile ilgili ifadeler en yüksek "*Tarihi mezarlıkların ve şehitliklerin bakımlı olması önemlidir*" ($\bar{x}=4,41$) (ilgi ve koruma) En düşük ise "*Yaşadığım şehirle ilgili eski kültür yaşatılmalıdır*" ($\bar{x}=3,76$) (hafıza) aritmetik ortalama ile katılım göstermişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel miras unsurları ifadelerine genel katılım oranı ($\bar{x}=4,14$) olarak görülmektedir. Bu oran kültürel miras unsurlarına yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. **İlgi ve Koruma** boyutu ise ($\bar{x}=4,21$) ortalama ile genel ortalama üzerinde yer almaktadır. **Hafıza** boyutu ($\bar{x}=4,07$) ve **Arkeolojik Alan** boyutu ise ($\bar{x}=4,03$) aritmetik ortalamaya sahiptir. Bu bulgu sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel miras unsurlarına ilgi duydukları ve bu unsurlara yönelik korumacı bir yaklaşım sergiledikleri ifade edilebilir. Aynı zamanda öğrenciler geçmişin izlerini günümüze taşıyan hafıza mekânlarına karşıda ilgi duymaktadırlar. Elde edilen bulgular doğrultusunda turizm eğitimi alan öğrencilerin kültürel miras farkındalıklarını arttırmak için aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Gezi ve tur programlarında, derslerde ve diğer etkinliklerde kültürel miras unsurlarına yönelik farkındalık artırılmalıdır.
- Kültürel miras unsurlarının kırılganlığı ve korunması gerektiği vurgulanmalıdır.
- İlgili derslerde kültür turizmi ve kültürel miras turizmine ağırlık verilmelidir.
- Öğrencilerin öncelikle il, bölge ve ülkemizdeki kültürel miras unsurlarını tanımalarına yönelik yönlendirmeler yapılmalıdır.
- Eğitim hayatı süresince mümkün olduğunca kültürel miras unsurlarına yönelik koruma konusunun altı çizilmelidir.
- Seçmeli derslere bu alana yönelik dersler eklenmelidir.

KAYNAKÇA

- Ablak, S., Dikmenli, Y. ve Çetin, T. (2014). "Üniversite Öğrencilerinin Kırşehir'in Tarihi ve Kültürel Turizm Değerlerine Yönelik Farkındalıkları." Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(2):171-186.
- Akay, A., S. (2006). "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Tarih Araştırmalarında Kaynak Olma Özelliği." Milli Folklor Dergisi, 18(70): 38-58.
- Akkaya, M. (2017). "Nazilli'deki Kültürel ve Tarihi Değerlere İlişkin Öğrenci Görüş ve Bilgilerinin İncelenmesi." Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 5(8): 226-239.
- Akkuş, G., Karaca, Ş., Polat, G. (2015). "Miras Farkındalığı ve Deneyimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Keşifsel Bir Çalışma." Akademik Bakış Dergisi, (50):71-81.
- Aktın, K., Karakuş, H., Sağlam, H. (2013). "Sinop Üniversitesi Öğretmen Adaylarının Sinop İline Ait Tarihi Ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgisi ve Farkındalık Düzeyleri" The Journal of Academic Social Science Studies, International Journal of Social Science, 6(7): 37-59.

- Alkış, S. ve Oğuzoğlu, Y. (2005). "İlköğretim Öğrencilerinin Tarihi Çevre Bilgisinin Değerlendirilmesi." *Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1): 23-46.
- Arslan, S. ve Büyük, S. (2014). "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Tarihi ve Kültürel Mekanlara/Eserlere İlişi ve Farkındalıklarının İncelenmesi: Midyat Örneği. Gazi Üniversitesi", III. Uluslararası Sosyal Bilgiler Öğretimi Sempozyumu (USBES): 'Eğitim Satrancı: Eğitim Sistemimiz, 4+4+4 ve Sosyal Bilgiler Eğitimi' 28-30 Nisan, Ankara.
- Aslan, Z., Ardemagni, M. (2006). *Introducing young people to the protection of heritage sites and historic cites*. Roma: MAXTUDIO, ICCROM.
- Avcıkurt, C. (2007). *Turizm sosyolojisi turist-yerel halk etkileşimi*. Ankara: 2. Baskı, Detay Yayıncılık.
- Ay, T. S. ve Fidan, N. K., (2013). "Öğretmen Adaylarının "Kültürel Miras" Kavramına İlişkin Metaforları." *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12): 1135-1152.
- Bakri, A. F., Ibrahim, N., Ahmad, S. & Zaman, N. Q. (2015). "Public Perception on the Cultural Significance of Heritage Buildings in Kuala Lumpur." *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, (202), 294-302.
- Bamert, M., Ströbele, M. & Buchecker, M. (2016). "Ramshackle Farmhouses, Useless Old Stables, or Irreplaceable Cultural Heritage? Local Inhabitants' Perspectives on Future Uses of the Walser Built Heritage." *Land Use Policy*, 55: 121-129.
- Çetin, T. (2010). "Cumalıkızık Köyünde Kültürel Miras ve Turizm Algısı." *Milli Folklor*, 22(87): 181-190.
- Demirbulat, Ö. G., Saatçi, G. ve Avcıkurt, C. (2015). "Bursa'nın Somut Kültürel Varlıklarına Yönelik Öğrencilerin Algıları: Harmancık MYO Örneği." *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, (12): 62-86.

- Dinç, E., Erdil, M. ve Keçe, M. (2011). "Uşak Üniversitesi Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi." Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(2): 267-285.
- Doğaner, S. (2003). "Miras Turizminin Coğrafi Kaynakları ve Korunması.", Coğrafi Çevre Koruma ve Turizm Sempozyumu, 16- 18 Nisan, İzmir.
- Göğebakan, Y. (2011). "İlköğretim Öğrencilerinin Kültür Varlıklarını Tanıma ve Sahip Çıkma Bilinçlerinin Oluşmasını Belirlemeye Yönelik Başarı Testi ve Tutum Ölçeği Çalışması." Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(6): 75-93.
- Gürgil, F. (2017). "Öğretmen Adaylarının Halk Kültürüne Yönelik Algılarının İncelenmesi." Journal of History Culture and Art Research, 6(6): 523-541.
- Ismail, W.H.W. ve Nadarajah, J. R., (2016). "Young Visitors in the City: Their Perceptions of Heritage Buildings." Procedia - Social and Behavioral Sciences, 234: 470 -477.
- İSMEP Rehber Kitaplar, (2014). Kültürel Mirasın Korunması. İstanbul.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: .Baskı, 5. Asil yayın Dağıtım.
- Karpuz, H. (1990). "Eski Eser Ve Anıtların Korunmasında Halkın Eğitimi." Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 34 (1.2): 405-408.
- Kayış, A. (2010). *Güvenilirlik analizi. spss uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri (405)*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Keçe, M. (2015). "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Ankara'nın Tarihi ve Kültürel Turizm Değerlerine Yönelik İlgi ve Farkındalıkları." Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(1):131-149.
- Kozak, M. (2015). *Bilimsel araştırma: Tasarım, yazım ve yayım teknikleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Metin Basat, E. (2013). "Somut ve Somut Olmayan Kültürel Mirası Birlikte Koruyabilmek." Milli Folklor, 25(100): 61-71.

- Nuryanti, W. (1996). "Heritage and Postmodern Tourism, *Annals of Tourism Research*." 23(2): 249-260.
- Öztemiz, S. (2016). *Türkiye’de Dijitalleştirilen Kültürel Miras Ürünlerine Açık Erişim: Bir Model Önerisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Richards, G. (1996). "Production and Consumption Of European Cultural Tourism." *Annals of Tourism Research*, 23(2): 261-283.
- Şahin, S. K., Güner, S. (2006). "Kültürel Miras Koruması ve Sivil Toplum Örgütleri Arasındaki İlişki", *Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu*, 16-18 Kasım, İzmir
- TDK (2017). <http://www.tdk.gov.tr> Erişim Tarihi. 12.Ağustos 2017
- Türker, A. ve Çelik, İ., (2012). "Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Turistik Ürün Olarak Geliştirilmesine Yönelik Alternatif Öneriler." *Yeni Fikir Dergisi*, (9): 86-98.
- Ural, A., Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve spss ile veri analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Vatan, A. ve Zengin, B., (2015). "Söğüt İlçesi’nde Kültürel Miras ve Yerel Halkın Turizme Bakış Açısı." *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(10): 634-650.
- Yeşilbursa, C., C. (2011). *Sosyal Bilgilerde Miras Eğitiminin Öğrencilerin Somut Kültürel Mirasa Karşı Tutumlarına ve Akademik Başarılarına Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, Ş.K., Şahbudak, E., Akkuş, G. ve Işkın, M., (2017). "Kültürel Miras Farkındalığı: Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama Çalışması." *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 9(16): 86-100.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

One of the most important ways of ensuring the sustainability of cultural assets is to determine the sensitivity and awareness in this context. Studies are needed to increase the level of the sensitivity and awareness. If the level of awareness of cultural assets is low, the value of these assets that they are an important part of our past and present, the reasons for their protection should be explained. Based on the idea that human factor is important in the protection of cultural heritage and that those who have the consciousness of cultural heritage can protect them better and considering the relation between cultural heritage and tourism This study has been prepared in order to determine the attitudes of the students of tourism toward cultural heritage elements and the cultural heritage consciousness to protect these assets better (Yeşilbursa, 2011) and the students of tourism education with cultural heritage-tourism relations.

Method

Every cultural heritage is valuable, which can be perceived differently by different segments. Today, the assessment of heritage is dependent not only on the experts but also on every segment of the society (Bakri et al., 2015). The present research aims to determine the attitudes of tourism students to their cultural heritage elements and the differences according to their demographic characteristics and to propose suggestions in the direction of the findings obtained.

The universe of the research is constituted by the students who studied at Erzincan University Tourism and Hotel Management Vocational School in 2016-2017 academic year. The number of students enrolled and continuing education in 2016-2017 academic year is 160. In the scope of the research, the sample was selected considering that it would not be possible to reach the whole of the universe. Using one of the nonprobability sampling methods, convenience sampling method, the sample was determined to be 113 considering 5% error margin (Ural and Kılıç, 2005: 43). The survey was applied and the analysis was conducted on 115 available questionnaires.

The Tangible Cultural Heritage Attitude Scale developed by Yeşilbursa (2011) was used to measure students' attitudes toward cultural heritage assets. The survey was conducted between 15-20 May 2017. It consists of two phases and the first consists of four questions about the demographic information of the students. The second consists of 18 expressions on cultural heritage sites and these expressions are rated with 5 point Likert scale as 1 = Never, 2 = Not agree, 3 =

Undecided, 4 = Agree and 5 = Absolutely agree. As a result of the general reliability test of the questionnaire, Cronbach's Alpha coefficient was found to be ,936. Since this coefficient is in the range of $0.80 \leq \alpha < 1.00$, It can said that the scale is highly reliable (Kayaş, 2010: 405).

Descriptive types of analysis, reliability and factor analyses were conducted in the study while t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) were administered for the hypotheses. The following hypotheses have been developed in relation to the attitudes of students towards cultural heritage assets.

H1: The attitudes of students towards cultural heritage differ according to their gender.

H2: The attitudes of students towards cultural heritage differ according to their age.

H3: The attitudes of students towards cultural heritage differ according to their programs. The attitudes of the students vary depending on the field.

H4: The attitudes of students towards cultural heritage differ according to their classes

H5: The attitudes of students towards cultural heritage differ according to the number of visits made to the historical sites.

Findings (Results)

According to the findings obtained in the present study, 87% of the respondents reported that they visited one historical site more than once before which shows that they are aware of visiting the cultural heritage assets. Students who participated in the survey stated highly that "It is important that historic cemeteries and martyrs' cemetery be well-maintained" ($\bar{x}=4,41$) (interest and protection) and lowly that "cultural heritage should be protected in my hometown" (memory) ($\bar{x}=3,76$). The general participation rate of students in expressions on cultural heritage assets is found ($\bar{x} = 4,14$). It is suggested that this is a high level of attitudes towards cultural heritage assets. Interest and protection dimension with ($\bar{x}=4,21$) mean is above the general average. The memory dimension and archeological field dimension have average means of ($\bar{x}=4,07$) and ($\bar{x}=4,03$), respectively.

the analyses carried out to determine whether the attitudes of the participants to tangible cultural heritage assets differ according to the demographic

characteristics showed no significant difference according to gender, age, class and number of visits. Significant difference was observed in the results of ANOVA ($p = 0,006$) according to the programs they studied.

Conculusion and Discussion

87% of the students who participated in the research stated that they visited the historical and cultural sites at least twice. According to these findings, it can be said that the students who participated in the research have consciousness of visit to the cultural heritage assets. It can be stated that the students participating in the research are interested in cultural heritage and adopt a protective approach towards these assets. In addition, students are also interested in spaces of memory that manifest the traces of the past. The following suggestions could be considered to increase the awareness of cultural heritage of students of tourism conforming to the findings:

- Awareness of cultural heritage assets should be increased in travel and touristic programs, courses and other events.
- The vulnerability and protection of cultural heritage assets should be emphasized
- Cultural tourism and cultural heritage tourism should be emphasized in related courses.
- The students should be oriented to identify assets of cultural heritage in the province, region and country.
- The protection of cultural heritage elements should be emphasized as much as possible in lifelong learning.
- Elective courses should include a course related to this topic.

Elective courses should include a course related to this topic.